ECLI:LV:AT:2021:1222.A43012214.2.S
Lieta Nr. A43012214, SKA-5/2021
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
SPRIEDUMS
Rīgā 2021.gada 22.decembrī

Tiesa šādā sastāvā: senatores Dzintra Amerika, Vēsma Kakste, Diāna Makarova

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz AS „KIA Auto" un AS „Tallina Kaubamaja Grupp" pieteikumiem par Konkurences padomes 2014.gada 7.augusta lēmuma Nr. E02-40 atcelšanu, sakarā ar AS „Tallina Kaubamaja Grupp" un AS „KIA Auto" kasācijas sūdzībām par Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 10.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Konkurences padome ar 2014.gada 7.augusta lēmumu Nr. E02-40 AS „KIA Auto" darbībās konstatēja Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu un uzlika vairākus tiesiskos pienākumus. Ar lēmumu AS „KIA Auto" uzlikts naudas sods 134 514,43 *euro*, no kuriem 96 150,92 *euro* uzlikti AS „KIA Auto" solidāri ar tās mātes sabiedrību AS „Tallinna Kaubamaja" (tagad – AS „Tallinna Kaubamaja Grupp").

Lēmumā konstatēts, ka vismaz kopš 2004.gada 1.janvāra *KIA* markas automašīnu izplatīšanas tīkla Latvijā dalībnieki – AS „KIA Auto" kā importētāja un pilnvarotie pārstāvji (*KIA* markas automašīnu izplatītāji un pilnvarotie remontētāji) – ir vienojušies par garantijas noteikumiem, kas uzliek pienākumu vai novirza automašīnu īpašniekus visas *KIA* ražotāja paredzētās automašīnas regulārās tehniskās apkopes un remontu, ko neaptver garantija, garantijas periodā veikt pie *KIA* pilnvarotajiem pārstāvjiem (remontētājiem), lai saglabātu automašīnas garantiju, kā arī regulārajās tehniskajās apkopēs garantijas periodā izmantot *KIA* ražotāja oriģinālās rezerves daļas, lai saglabātu automašīnas garantiju. Šāda vienošanās un tās ietekme uz remonta un rezerves daļu izplatīšanas tirgiem pastāv līdz Konkurences padomes lēmuma pieņemšanas brīdim.

Lēmumā atzīts, ka šādi ierobežojumi rada šķēršļus neatkarīgo remontētāju piekļuvei ārpus garantijas tehnisko apkopju un remonta pakalpojumu garantijas perioda laikā Latvijā tirgum un neatkarīgo rezerves daļu ražotāju piekļuvei rezerves daļu izplatīšanas Latvijā tirgum, ierobežojot konkurenci starp *KIA* oriģinālo un analogo rezerves daļu izplatītājiem. Konkurences likvidēšana vai kavēšana attiecībā pret neatkarīgajiem remontētājiem nodara kaitējumu arī patērētājiem, jo tiek samazināta patērētāju iespēja izvēlēties starp vairākiem remonta un tehnisko apkopju veicējiem, kas samazina vai kavē spiedienu uz remonta un tehniskās apkopes pakalpojuma cenām. Starp automašīnu ražotāju pārdotām un tālāk pārdotām oriģinālajām rezerves daļām un analogajām rezerves daļām bieži vien pastāv ievērojamas cenu atšķirības. Patērētājs būtisku labumu iegūst, ja analogu atbilstošas kvalitātes konkurējošu rezerves daļu izmantošana netiek ierobežota garantijas laikā.

[2] AS „KIA Auto" iesniedza pieteikumu tiesā par lēmuma atcelšanu pilnā apjomā, savukārt AS „Tallinna Kaubamaja" – par lēmuma atcelšanu daļā, ar kuru ir noteikta solidāra atbildība.

Ar Administratīvās apgabaltiesas tiesneša lēmumu lietas apvienotas vienā tiesvedībā.

[3] Administratīvā apgabaltiesa ar 2017.gada 10.marta spriedumu pieteikumus noraidīja. Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Lietā pārbaudāms, vai AS „KIA Auto" un SIA „Gros Auto Grupa", SIA „FORUM AUTO", SIA „KIA Mitau" un SIA „Serviss Vidzemē 2" vienošanās atbilstoši Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punktam ir aizliegta un vai tās mērķis vai sekas bija konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, vai minētās vienošanās dēļ cits tirgus dalībnieks ir bijis spiests atstāt kādu konkrēto tirgu vai bijusi apgrūtināta potenciālo tirgus dalībnieku iekļūšana kādā konkrētajā tirgū.

[3.2] AS „KIA Auto" izveidoja kvalitatīvo selektīvo automašīnu pēcpārdošanas apkalpošanas (remontētāju) tīklu, kurā ietilpa SIA „Gros Auto Grupa", SIA „FORUM AUTO", SIA „KIA Mitau" un SIA „Serviss Vidzemē 2" (pilnvarotie pārstāvji).

SIA „Auto Stils Serviss" vērsās pie SIA „Gros Auto Grupa" ar lūgumu pārbaudīt SIA „Auto Stils Serviss" piederošajai automašīnai *KIA Ceed* ritošo daļu. SIA „Gros Auto Grupa" konstatēja defektus, taču atteica garantijas remontu, neraugoties uz to, ka automašīnai bija spēkā esoša ražotāja pamata garantija. Saistībā ar minēto SIA „Auto Stils Serviss" iesniedza Konkurences padomei sūdzību.

[3.3] Atbilstoši Komisijas (ES) 2010.gada 27.maija regulas Nr. 461/2010 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta 3.punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām mehānisko transportlīdzekļu nozarē (turpmāk – regula Nr. 461/2010) 1.panta pirmās daļas „i" apakšpunktam selektīvā izplatīšanas sistēma ir izplatīšanas sistēma, kurā piegādātājs apņemas pārdot līguma preces vai pakalpojumus tieši vai netieši tikai izplatītājiem, kas ir izvēlēti, pamatojoties uz īpašiem kritērijiem, un ja šie izplatītāji apņemas nepārdot šādas preces vai pakalpojumus nepilnvarotiem izplatītājiem teritorijā, ko piegādātājs rezervējis šīs sistēmas darbībai.

Līdzīga selektīvās izplatīšanas sistēmas definīcija bija ietverta arī Komisijas 2002.gada 31.jūlija regulas (EK) Nr. 1400/2002 par Līguma 81.panta 3.punkta piemērošanu vertikālu vienošanos un saskaņotu darbību kategorijām mehānisko transportlīdzekļu nozarē (turpmāk – regula Nr. 1400/2002) (*zaudēja spēku 2010.gada 1.jūnijā*) 1.panta pirmās daļas „f" apakšpunktā, savukārt atbilstoši 1.panta pirmās daļas „h" apakšpunktam kvalitatīvā selektīvā izplatīšanas sistēmā piegādātāja noteiktie izplatītāju vai remontētāju izvēles kritēriji ir kvalitatīvi, ir pieprasīti atbilstīgi līguma precēm vai pakalpojumiem, ir paredzēti vienādi visiem izplatītājiem vai remontētājiem, kas tos piemēro, lai pievienotos izplatīšanas sistēmai, netiek piemēroti diskriminējošā veidā un tieši neierobežo izplatītāju vai remontētāju skaitu.

[3.4] Ar lietā esošajiem pierādījumiem (dīlera līgumiem, *KIA Motors* garantijas un apkopes grāmatiņām, interneta vidē publiski pieejamo informāciju par garantijas nosacījumiem *KIA* markas automašīnām, SIA „KIA Mitau", SIA „Gros Auto Grupa" un SIA „Serviss Vidzemē 2" pārstāvju paskaidrojumiem, *KIA* markas automašīnu rokasgrāmatām) ir nodibināts fakts, ka pilnvarotajiem pārstāvjiem piešķirts pilnvarojums darboties *KIA* tīkla ietvaros, parakstot ar importētāju attiecīgu līgumu (izplatīšanas un remontētāja līgumu vai tikai remontētāja līgumu). Ražotājs strādā un komunicē ar importētāju, bet importētājs – tālāk ar pilnvarotajiem pārstāvjiem.

[3.5] Konkurences padome pareizi noteikusi konkrētās preces tirgu, tostarp nosakot to katrai automašīnas markai atsevišķi: *KIA* markas automašīnu garantijas remonta pakalpojuma tirgus; *KIA* markas automašīnu tehniskās apkopes un remonta ārpus garantijas nosacījumiem garantijas perioda laikā pakalpojuma tirgus; automašīnu rezerves daļu izplatīšanas tirgus.

Nav šaubu, ka konkrēto pakalpojumu pieprasījumu galvenokārt veido automašīnu turētāji Latvijā, kas tos iegādājas un saņem Latvijā, tādējādi konkrēto pakalpojumu tirgi ģeogrāfiski nav plašāki par Latvijas Republikas teritoriju.

[3.6] Saistībā ar SIA „Gros Auto Grupa" atteikto garantijas remontu automašīnai *KIA Ceed*, neraugoties uz to, ka tai bija spēkā esoša ražotāja pamata garantija, SIA „Gros Auto Grupa" pārstāvis ir paskaidrojis, ka gadījumā, ja automašīnas tehniskās apkopes darbus nav veicis pilnvarotais pārstāvis, automašīnas īpašniekam jāpierāda tehniskās apkopes darbu atbilstība visām ražotāja prasībām, taču nepieciešamā dokumentācija, kas apliecinātu, ka automašīnai *KIA Ceed* būtu veiktas regulārās tehniskās apkopes saskaņā ar ražotāja prasībām, netika saņemta.

No lietā esošajiem pierādījumiem nav konstatējams, ka *KIA* markas automašīnas īpašniekam pie tās iegādes (vai uzreiz pēc tam) būtu izsniegti tādi garantijas noteikumi, kas apliecinātu šādu alternatīvu iespēju, proti, ka *KIA* markas automašīnas īpašnieks, nebaidoties par to, ka varētu tikt zaudēta garantija, būtu tiesīgs garantijas laikā veikt automašīnas apkopi citā servisā, nevis pie pilnvarotajiem pārstāvjiem, taču ir noformējami un saglabājami konkrēti uzskaitīti dokumenti, kas apliecina veikto darbu kvalitāti un darbu veicēju profesionālās iemaņas. Garantijas un apkopes grāmatiņās, interneta vidē ievietotajā informācijā par garantijas nosacījumiem *KIA* markas automašīnām, kā arī *KIA* markas automašīnu rokasgrāmatās garantijas noteikumu uzstādījums ir nepārprotams, t. i., lai nezaudētu garantiju, *KIA* markas automašīnas īpašniekam jārīkojas atbilstoši izvirzītajiem garantijas nosacījumiem, jo pretējā gadījumā garantija var tikt zaudēta. Izlasot garantijas nosacījumus, nerodas šaubas par to, ka *KIA* markas automašīnas īpašnieks, visticamāk, izvēlēsies nevērsties citā servisā tieši tādēļ, ka pastāv risks zaudēt garantiju.

Tādējādi SIA „Auto Stils Serviss" nevarēja būt zināmas tās prasības, ko vēlāk, atsakot veikt automašīnai garantijas remontu, izvirzīja SIA „Gros Auto Grupa" pārstāvis. Secināms, ka, pieprasot informāciju no SIA „Auto Stils Serviss", SIA „Gros Auto Grupa" mērķis bija pārliecināties, vai regulārās tehniskās apkopes automašīnai *KIA Ceed* ir veiktas savlaicīgi, taču pieprasītais informācijas veids un apjoms ir nesamērīgs un nav pamatojams ar informācijas pieprasīšanas mērķi.

Konkurences padome lēmumā ir atzinusi, ka prasības par sertificēta servisa statusu un *KIA* remonta atslēdznieka sertifikātu ir attiecināmas uz *KIA* pilnvarotajiem remontētājiem, jo neatkarīgie remontētāji šādas prasības nevar izpildīt. Tādējādi, prasot izpildīt šādus nosacījumus neatkarīgajam remontētājam, *KIA* markas automašīnas īpašniekam faktiski tika pieprasīts pierādīt, ka apkopes darbu veicējs ir izpildījis prasības, kas attiecas uz *KIA* pilnvarotajiem remontētājiem. Šādi noteikumi nemaz neparedz iespēju, ka apkopes darbus varētu veikt neatkarīgais remontētājs (pat neatkarīgi no veikto darbu kvalitātes), jo neatkarīgais remontētājs nav *KIA* sertificēts serviss.

SIA „Auto Stils Serviss" izvirzītās prasības veikto apkopes darbu identificēšanai un to kvalitātes pierādīšanai, kas bija pamatā ražotāja garantijas atteikumam, nebija ne pamatotas, ne arī objektīvi nepieciešamas, lai pārliecinātos par savlaicīgi un kvalitatīvi veiktu automašīnas *KIA Ceed* regulāro tehnisko apkopi. Tāpat prasība, lai SIA „Auto Stils Serviss" uzrāda *KIA* oriģinālo rezerves daļu sarakstu, bija nepamatota, jo tehniskās apkopes un remonta darbos, kas neietilpst ražotāja pamata garantijā (ko ražotājs neapmaksā automašīnas garantijas ietvaros), klientam būtu jābūt iespējai izmantot ne tikai oriģinālās rezerves daļas, bet arī analogās rezerves daļas.

Tādējādi ir pierādīts, ka SIA „Gros Auto Grupa" ir pieprasījusi SIA „Auto Stils Serviss" tādu informāciju, kuru faktiski varētu iesniegt tikai pilnvarotie pārstāvji (*KIA* sertificēta servisa statuss, *KIA* remonta atslēdznieka sertifikāts).

[3.7] No pilnvaroto pārstāvju paskaidrojumiem saistībā ar garantijas remontiem secināms, ka importētājs atbilstoši tam dotajam deleģējumam caur pilnvarotajiem pārstāvjiem faktiski ievieš garantijas nosacījumus konkrētajā reģionālajā tirgū, kurā tas ir pilnvarots izveidot, koordinēt, attīstīt un kontrolēt *KIA* tīklu.

[3.8] Attiecībā uz *KIA* tīklā noteikto garantiju (gan ražotāja garantijas, gan importētāja garantijas) laikā veiktajām apkopēm Apkopes un garantijas grāmatiņā norādīts, ka tehniskās apkopes talonos ir jāparakstās *KIA* pārdevējam vai AS „KIA Auto" oficiālā servisa pārstāvim, tikai parakstīti taloni apstiprina pilnu tehnisko apkopi, tie jāuzglabā kopā ar remonta pieteikumiem un rēķiniem transportlīdzekļa sīku mantu kastītē.

No minētā secināms, ka tehniskās apkopes jāveic pie *KIA* pilnvarotā remontētāja. Tāpat no apkopes un garantijas grāmatiņās ietvertajiem nosacījumiem izriet, ka importētāja garantija zaudē spēku, ja remonts vai tehniskās apkopes nav veiktas AS „KIA Auto" akceptētos servisos vai nav lietotas *KIA* oriģinālās vai AS „KIA Auto" atļautās rezerves detaļas. Tā kā importētāja garantijas noteikumos nav norādīts laika periods, kurā automašīnas īpašniekam ir pienākums ievērot apkopes un garantijas grāmatiņās noteiktos pienākumus, secināms, ka arī ražotāja garantijas laikā, kas ir pirms importētāja garantijas, tie ir jāievēro, jo pretējā gadījumā tiks zaudēta importētāja garantija.

Savukārt vēlāka perioda Apkopes un garantijas grāmatiņās (no 2006. līdz 2009.gadam) norādīts, ka gadījumā, ja *KIA* markas automašīnai atklājas bojājums, kuru sedz garantija, *KIA* autorizētais pārstāvis tā novēršanai nepieciešamo remontu veic bez maksas. Tāpat gadījumā, ja automašīnas detaļu ir uzstādījis *KIA* autorizētais pārstāvis, to remontē vai aizvieto pilnīgi bez maksas. Savukārt gadījumā, ja to uzstādījis kāds cits, maksa par rezerves daļu netiek ņemta, taču par darbu ir jāmaksā automašīnas īpašniekam.

Izvērtējot Apkopes un garantijas grāmatiņas, atzīstams, ka garantijas piemērošanas nosacījumi ir definēti ļoti skaidri un saprotami, tāpēc iespēja, ka garantijas piemērošanas nosacījumi tiks nepareizi saprasti, ir niecīga. Proti, no Apkopes un garantijas grāmatiņās ietvertās informācijas nekādā veidā nav izdarāms secinājums, ka *KIA* markas automašīnas regulāro tehnisko apkopi garantijas periodā varētu veikt arī pie neatkarīgā remontētāja, neriskējot zaudēt garantiju.

Vienošanās par šādiem noteikumiem izslēdz neatkarīgos remontētājus no tirgus, kavējot pilnvaroto un neatkarīgo remontētāju, kā arī rezerves daļu piegādātāju konkurenci garantiju laikā. *KIA* rezerves daļu remontēšanas un aizvietošanas maksas par darbu diferencēšanas noteikums attur *KIA* markas automašīnu īpašniekus uzstādīt rezerves daļas pie neatkarīgajiem remontētājiem, jo automašīnas īpašniekam potenciāli jārēķinās ar lielākām izmaksām gadījumā, ja rezerves daļas uzstādītas pie neatkarīgā remontētāja. Tādējādi tiek ierobežotas neatkarīgo remontētāju iespējas darboties tirgū. Nav objektīvi pamatoti samaksu par rezerves daļas uzstādīšanu piemērot automašīnas īpašniekam atkarībā no tā, vai rezerves daļu uzstādījis *KIA* pilnvarotais remontētājs vai neatkarīgais remontētājs.

Tādējādi ierobežojošie garantijas noteikumi *KIA* tīklā ir paredzēti kā *KIA* markas automašīnu īpašnieku pienākums, kura izpilde ierobežo konkurenci.

Atbilstošas kvalitātes remonta darbu un automašīnas rezerves daļu izvēle, veicot remontu un tehniskās apkopes garantijas laikā, ir atstājama automašīnas īpašnieka ziņā. Par zaudējumiem, kas automašīnas īpašniekam radušies nekvalitatīvi veiktu remonta un tehniskās apkopes darbu dēļ, civiltiesiski atbildīgs ir darbu izpildītājs, un automašīnas īpašnieks zaudējumus var prasīt no neatkarīgā remontētāja. Līdz ar to AS „KIA Auto" ir

nepamatoti argumentējusi, ka *KIA* būtu jākompensē izmaksas, kas saistītas ar neatkarīgo remontētāju nekvalitatīvu darbu.

Interneta vietnēs pieejamā informācija ir līdzīga informācijai, kas ietverta Apkopes un garantijas grāmatiņās.

Līdz ar to apstiprinās, ka, lai saglabātu garantiju, visas *KIA* ražotāja paredzētās automašīnas regulārās tehniskās apkopes garantijas periodā ir jāveic tikai pie *KIA* pilnvarotajiem pārstāvjiem, un tādējādi tiek kavēta konkurence remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu tirgū, turklāt *KIA* markas automašīnu remontā un tehniskajās apkopēs garantijas periodā ir pienākums izmantot tikai *KIA* ražotāja oriģinālās rezerves daļas, un tādējādi tiek kavēta konkurence rezerves daļu izplatīšanas tirgū.

Tādējādi secināms, ka šāda vienošanās ir aizliegta, pamatojoties uz Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punktu.

[3.9] Lietā konstatētajos apstākļos pastāv ierobežojumi konkurencei tādējādi, ka faktiski ar garantijas noteikumiem tiek samazināts konkurējošu pakalpojumu sniedzēju skaits, kāds tas būtu, ja garantijas noteikumi netiktu piemēroti, bet pastāvētu normāla tirgus situācija. Līdz ar to arī faktiski tika samazināts konkurences spiediens, kura rezultātā normālā tirgus situācijā samazinās cena un palielinās preces un pakalpojuma kvalitāte. Piemērotie konkurenci ierobežojošie nosacījumi nebija nepieciešami, lai sasniegtu AS „KIA Auto" norādīto mērķi – aizsargāt *KIA* markas automašīnu īpašniekus no nekvalitatīviem remontiem. *KIA* pilnvaroto servisu pakalpojumus *KIA* markas automašīnu īpašnieki var izvēlēties arī tad, ja nepastāv konkurenci ierobežojoši noteikumi. Savukārt, pastāvot konkurences ierobežojumiem, tiek samazināta patērētāju iespēja izvēlēties starp vairākiem tehnisko apkopju veicējiem, kas savukārt deformē konkurenci, samazinot spiedienu uz tehniskās apkopes pakalpojuma cenām, tāpēc patērētājs neko neiegūst no šādas aizliegtas vienošanās.

Tādējādi atzīstams, ka, ierobežojot *KIA* markas automašīnu īpašnieku iespējas veikt automašīnu remontu un regulārās tehniskās apkopes pie neatkarīgajiem remontētājiem garantijas periodā, no tirgus var tikt izstumti neatkarīgie remontētāji, kas normālā tirgus situācijā izdara būtisku konkurences spiedienu, jo neatkarīgo remontētāju uzņēmējdarbības modelis un saistītās darbības izmaksas atšķiras no modeļiem un izmaksām pilnvarotajos tīklos.

Nav šaubu, ka, aizliedzot analogo rezerves daļu izmantošanu *KIA* markas automašīnu regulārajās tehniskajās apkopēs garantijas periodā, tiek būtiski ierobežota rezerves daļu izplatītāju piekļuve tirgum, un tādējādi konkurence tiek ierobežota konkrēto tirgu būtiskā daļā.

Konkurences likvidēšana vai kavēšana attiecībā pret neatkarīgajiem remontētājiem nodara kaitējumu patērētājiem, jo tiek samazināta patērētāju iespēja izvēlēties starp vairākiem remonta un tehnisko apkopju veicējiem, kas samazina vai kavē spiedienu uz remonta un tehniskās apkopes pakalpojuma cenām. Starp automašīnu ražotāju pārdotām un tālāk pārdotām oriģinālajām rezerves daļām un analogajām rezerves daļām bieži vien pastāv ievērojamas cenu atšķirības. Patērētājs būtisku labumu iegūst, ja analogu atbilstošas kvalitātes konkurējošu rezerves daļu izmantošana netiek ierobežota garantijas laikā. Līdz ar to vienošanās neveicina preču ražošanas vai realizācijas uzlabošanu vai ekonomisko attīstību, nerada labumu patērētājiem, taču uzliek tirgus dalībniekiem ierobežojumus, kas nav nepieciešami AS „KIA Auto" apgalvoto mērķu sasniegšanai, kā arī likvidē konkurenci ievērojamā konkrēto tirgu daļā, tāpēc vienošanās neizpilda Konkurences likuma 11.panta otrās daļas kumulatīvos kritērijus un ir aizliegta saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmo daļu.

[3.10] AS „KIA Auto" ir iesniegusi citas automašīnas – *KIA Sportage* – garantijas un tehniskās apkopes vēsturi, kā arī citus dokumentus un audita rezultātu apkopojumu, lai pierādītu, ka praksē tomēr ir bijuši atsevišķi gadījumi, kad *KIA* markas automašīnai tehniskā apkope vai remonts veikts neautorizētā servisā. Tomēr tas neatspēko visus iepriekš konstatētos apstākļus un lietā esošos pierādījumus. Turklāt viens šāds gadījums (vai daži atsevišķi gadījumi) ir vērtējams kā izņēmums, nevis kā *KIA* tīklā pastāvoša prakse, par kuru būtu bijuši informēti *KIA* markas automašīnu īpašnieki.

[3.11] Kritiski vērtējams AS „KIA Auto" arguments, ka vienīgā prasība bijusi, lai klients pierāda to, ka visas darbības, kas veiktas neautorizētā servisā, atbilst *KIA* kvalitātes standartiem, jo ne šāda iespēja – vērsties neautorizētā servisā –, ne arī kārtība, kādā klientam būtu jāpierāda darbu un darbu veicēju kvalitātes atbilstība *KIA* standartiem (norādot konkrētus dokumentus, kas būtu iesniedzami) apkopes un garantijas grāmatiņā nav norādīta, tāpat tas nav bijis norādīts arī interneta vietnēs. Tāpat izskatāmajā gadījumā SIA „Gros Auto Grupa" būtībā ir pieprasījusi, lai SIA „Auto Stils Serviss" izpilda tādas prasības, kādas spētu izpildīt tikai un vienīgi *KIA* pilnvarotais pārstāvis, kas lietā konstatētajos apstākļos nebija nedz nepieciešams, nedz arī attaisnojams.

[3.12] AS „KIA Auto" ir iesniegusi arī aptaujas lapas, kurās automašīnu īpašnieki snieguši atbildes uz AS „KIA Auto" jautājumiem. Tomēr nav zināms, kādos apstākļos tikušas noformētas šīs aptaujas lapas. Ne Konkurences padomei, ne arī tiesai neradās iespēja pārbaudīt aptaujas lapās uzrādītās ziņas, jo tajās minētās personas netika pieteiktas kā liecinieki, kā arī tiesai netika iesniegti atbilstīgi dokumentāri pierādījumi, kas apstiprinātu aptaujas lapās minētos faktus. Tāpat lietas izpētes laikā iestādē AS „KIA Auto" šādus materiālus nebija iesniegusi. Līdz ar to AS „KIA Auto" iesniegtie materiāli neatspēko lietā konstatētos apstākļus un pierādījumus.

[3.13] Nevar piekrist AS „KIA Auto" iebildumam, ka SIA „Gros Auto Grupa" ir pilnīgi patstāvīgi atteikusi SIA „Auto Stils Serviss" piederošajai automašīnai *KIA Ceed* garantijas remontu un ka AS „KIA Auto" par to nekas neesot bijis zināms.

Ar lietā esošajiem pierādījumiem apstiprinās fakts, ka *KIA* pilnvarotie pārstāvji bija saistīti ar garantijas noteikumiem, kurus ieviesusi AS „KIA Auto". Nav konstatējama pilnvarotā pārstāvja motivācija patstāvīgi atteikt garantijas remontu, jo tad pilnvarotais pārstāvis nesaņem samaksu, turklāt *KIA* markas automašīnas īpašnieks var izvēlēties citu pilnvaroto pārstāvi, lai saņemtu garantijas remontu.

[3.14] Nav arī pamatots AS „KIA Auto" viedoklis, ka garantijas noteikumi nav uzskatāmi par vienošanos Konkurences likuma izpratnē, jo garantijas nosacījumu piemērošana patērētājiem ir saistīta ar to, ka AS „KIA Auto" un pilnvarotie pārstāvji ir piekrituši (saskaņojuši) šādus garantijas nosacījumus piedāvāt patērētājiem. Līdz ar to garantijas nosacījumi ir atzīstami par vienošanos Konkurences likuma 1.panta 11.punkta izpratnē.

[3.15] AS „KIA Auto" ir izvirzījusi argumentus par to, ka lēmumā konstatētā vienošanās nav uzskatāma par tādu, kuras mērķis būtu konkurences kropļošana.

Konkurences padome, sniedzot rakstveida paskaidrojumu lietā, ir norādījusi, ka lēmums pamatots ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu seku, nevis mērķa dēļ.

Vērtējot to, vai lēmumā ir pamatoti secināts, ka vienošanās ir aizliegta seku dēļ, ir jāņem vērā lietā konstatētie apstākļi un lietā esošie pierādījumi, kā arī Eiropas Savienības Tiesas nolēmumos paustās atziņas un sniegtā tiesību normu interpretācija. Tāpat, vērtējot ekonomisko un tiesisko kontekstu, kurā darbojas uzņēmumi, jāņem vērā regulas Nr. 461/2010 ievaddaļā paredzētais, ka noteikta veida vertikāli nolīgumi var uzlabot ekonomisko efektivitāti ražošanas vai izplatīšanas ķēdē, veicinot labāku koordināciju starp iesaistītajiem uzņēmumiem (7.punkts), savukārt grupālā atbrīvojuma regulu darbības jomā nevajadzētu ietvert vertikālus nolīgumus, kas ietver ierobežojumus, kuri visticamāk ierobežos konkurenci un kaitēs patērētājiem vai kuri nav nepieciešami, lai sasniegtu efektivitātes palielināšanos (8.punkts).

Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2010.gada 28.maija paziņojuma Nr. 2010/C 138/05 „Papildu pamatnostādnes par vertikālajiem ierobežojumiem nolīgumos par mehānisko transportlīdzekļu pārdošanu un remontu, un par mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļu izplatīšanu" (turpmāk – Papildu vertikālās pamatnostādnes) 60.punktu, vērtējot vertikālu nolīgumu ietekmi uz konkurenci mehānisko transportlīdzekļu pēcpārdošanas tirgos, pusēm jāņem vērā Komisijas apņemšanās saglabāt konkurenci gan starp pilnvarotu remontētāju tīklu dalībniekiem, gan starp šiem dalībniekiem un neatkarīgajiem remontētājiem. Šajā nolūkā īpaša uzmanība jāpievērš trīs īpašiem pasākumu tipiem, ar kuru starpniecību ir iespējams ierobežot šādu konkurenci, proti, liedzot neatkarīgajiem remontētājiem piekļuvi tehniskajai informācijai, ļaunprātīgi izmantojot tiesiskās un/vai pagarinātās garantijas, lai izslēgtu neatkarīgos remontētājus, vai piekļuvi pilnvaroto remontētāju tīkliem piešķirot atbilstīgi kritērijiem, kas nav kvalitatīvi kritēriji. Savukārt atbilstoši

69.punktam kvalitatīvas selektīvas izplatīšanas nolīgumi var ietilpt Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta 1.punkta piemērošanas jomā, ja piegādātājs un tā pilnvarotā tīkla darbinieki tieši vai netieši rezervē remontdarbus konkrētu kategoriju mehāniskajiem transportlīdzekļiem pilnvaroto remontētāju tīkla dalībniekiem. Tas, piemēram, tā var notikt, ja ražotāja tiesiskā vai pagarinātā garantija pret pircēju ir atkarīga no tā, vai galalietotājs var veikt remontdarbus un apkopi, uz kuriem garantija neattiecas, tikai pilnvarotu remontētāju tīklā. Tas pats attiecas uz garantiju nosacījumiem, kas paredz izmantot ražotāja markas rezerves daļas nomaiņas gadījumā, ko nesedz garantija. Turklāt ir apšaubāms, vai šādas prakses selektīvie izplatīšanas nolīgumi radīs labumu patērētājiem, kas ļautu attiecībā uz šiem nolīgumiem piemērot Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta 3.punktā noteikto izņēmumu. Ja tomēr piegādātājs likumīgi noraida garantijas prasījumu, pamatojoties uz to, ka prasījuma pamatā esošā situācija ir saistīta ar remontētāja nespēju pareizi veikt konkrētu remonta vai tehniskās apkopes darbību, vai tas izmanto sliktas kvalitātes rezerves daļas, tas neietekmēs to, vai piegādātāja nolīgumi ar remontētājiem ir saderīgi ar konkurences noteikumiem.

No minētā secināms, ka Eiropas Savienībā citstarp ir noteikta prioritāte nodrošināt konkurenci starp autorizētiem un neautorizētiem servisiem. Patērētāja tiesības uz automašīnas garantijas remontu nedrīkst izmantot tādējādi, ka apkopes un remonta veikšana tiek nodota vienīgi autorizētajiem servisiem.

Minēto apstiprina arī Konkurences padomes tirgus uzraudzības ziņojumā „Par izmaiņām mehānisko transportlīdzekļu remonta un tehnisko apkopju tirgos" norādītais, ka regula Nr. 461/2010 vēl noteiktāk, salīdzinot ar regulu Nr. 1400/2002, ierobežo situācijas, kad ražotāji, ļaunprātīgi izmantojot automašīnas garantijas esības faktu, „uzspiež" patērētājiem automašīnu labošanu tikai autorizētos servisos, kā arī remontam, kas nav par ražotāja līdzekļiem veikts garantijas remonts, izmantot ražotāju piegādātas rezerves daļas.

Netiek apšaubīts AS „KIA Auto" norādītais ražotāja garantijas noteikumu mērķis, proti, aizsargāt *KIA* markas automašīnas pircēju no materiāla vai ražošanas defektiem, kas radušies precei ražotāja vainas dēļ. Tomēr no minētā neizriet, ka garantijas remonta nosacījums varētu būt prasība *KIA* markas automašīnas tehnisko apkopi un remontu, kas nav garantijas remonts, garantijas laikā veikt tikai un vienīgi *KIA* autorizētajos servisos. No Papildu vertikālo pamatnostādņu 69.punkta nepārprotami izriet, ka šādi nosacījumi nav saderīgi ar konkurences noteikumiem.

Vienlaikus no iepriekš norādītā arī nav izdarāms secinājums, ka ražotājam varētu tikt uzlikts pienākums segt zaudējumus, kas radušies nekvalitatīvi veiktas apkopes vai remonta dēļ. Tas arī nenozīmē to, ka ražotājam nebūtu tiesību noteikt apkopes un remonta kvalitātes standartu. Papildu vertikālajās pamatnostādnēs ietvertās prasības nozīmē to, ka nav tiesību radīt patērētājam tādus noteikumus, ka, lai pircējs saglabātu automašīnas garantijas remontu, viņam apkope un remonts jāveic tikai un vienīgi ražotāja autorizētos servisos.

[3.16] Lietā atrodas elektroniskā sarakste starp SIA „Auto Stils Serviss" un SIA „Gros Auto Grupa", SIA „Gros Auto Grupa" 2012.gada 27.jūnija vēstule Nr. 90, *KIA Motors* garantijas un apkopes grāmatiņas kopijas, publiski pieejamā informācija par garantijas nosacījumiem, *KIA* dīlera līguma paraugs, līgums starp AS „KIA Auto" un SIA „KIA Mitau", kā arī SIA „KIA Mitau", SIA „Serviss Vidzemē 2" un SIA „Gros Auto Grupa" pārstāvju paskaidrojumi, automašīnas *KIA Sportage* īpašnieka rokasgrāmata, kā arī automašīnas *KIA Ceed* īpašnieka rokasgrāmata.

Novērtējot šos pierādījumus kontekstā ar lietā konstatētajiem apstākļiem, atzīstams, ka *KIA* markas automašīnu īpašniekiem, lai saglabātu garantiju, bija jāievēro nosacījums, ka *KIA* markas automašīnas tehniskā apkope un ārpus garantijas remonti garantijas laikā jāveic tikai un vienīgi pie pilnvarotajiem pārstāvjiem. Ar lietas materiāliem ir pierādīts, ka *KIA* izplatīšanas tīklā pārbaudāmajā periodā pastāvēja vienošanās par konkurenci ierobežojošiem garantijas piemērošanas un attiecināšanas noteikumiem, kas atbilstoši konkurenci regulējošo normatīvo aktu prasībām ir aizliegta.

Ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, konkurences nosacījumi ir jāpārbauda tieši situācijā, kāda tā būtu bijusi, ja ierobežojošās vienošanās nebūtu, turklāt ir jāņem vērā ne tikai pašreizējās sekas, bet arī potenciālā ietekme uz konkurenci. Savukārt atbilstoši Papildu vertikālajās pamatnostādnēs ietvertajām prasībām tāda vienošanās, kāda ir konstatēta izskatāmajā lietā, ir nesavienojama ar konkurences noteikumiem.

Lietā konstatētajos apstākļos Konkurences padomei nebija pienākuma detalizēti vērtēt faktiskās sekas, jo, piemērojot lietā konstatētos garantijas noteikumus, tika radīts būtisks kaitējums konkurencei. No lietā esošo pierādījumu kopuma viennozīmīgi izriet secinājums, ka konkurence faktiski un būtiski tika ierobežota, kas nebūtu noticis, ja garantijas nosacījumi netiktu piemēroti. Jāņem vērā ne tikai lēmumā norādītā situācija, kādā *KIA* markas automašīnai tika atteikts garantijas remonts, bet arī garantijas noteikumu potenciālā ietekme uz konkurenci. Tādējādi ir konstatējama tieša cēloņsakarība ar negatīvajām sekām konkurencei, t. i., ka *KIA* markas automašīnu īpašnieki neizvēlējās ārpus garantijas remontu un tehniskās apkopes veikt pie neatkarīgajiem remontētājiem, kā arī neizvēlējās izmantot neoriģinālās *KIA* markas automašīnu rezerves daļas, un līdz ar to neatkarīgajiem remontētājiem un alternatīvo rezerves daļu izplatītājiem faktiski nav piekļuves tirgum.

Ņemot vērā minēto, Konkurences padomei nebija pienākuma pierādīt, ka aizliegtās vienošanās dēļ bija iestājušās konkrētas negatīvas sekas, kas ietekmēja tirgu konkrētā apmērā. Izskatāmajā lietā konstatētajos apstākļos negatīvas sekas konkurencei izriet no ierobežojošo noteikumu būtības. Jau iepriekš konstatēts, ka ar garantijas noteikumiem tika panākta *KIA* markas automašīnu īpašnieku vēlamā uzvedība (garantijas laikā vērsties tikai pie pilnvarotajiem pārstāvjiem) tāpēc, ka tie nevēlējās zaudēt garantiju, lai nebūtu jātērē savi finanšu līdzekļi rūpnīcas defektu novēršanai.

[3.17] AS „KIA Auto" norāda, ka no liecinieku liecībām izriet, ka garantijas saglabāšanai apkope nebija obligāti jāveic autorizētā servisā. Tomēr no lieciniekiem /pers. O/ un /pers. P/ sniegtajām liecībām un lietā esošajiem pilnvaroto pārstāvju paskaidrojumiem izriet, ka, pastāvot lietā konstatētajiem ierobežojošajiem noteikumiem, *KIA* markas automašīnas īpašnieki faktiski bija spiesti apkopi un remontu veikt *KIA* tīklā, izmantojot *KIA* oriģinālās rezerves daļas.

[3.18] AS „KIA Auto" iebildums, ka citā lietā ar līdzīgiem apstākļiem Konkurences padome nolēma izbeigt lietu, nav pamatots, jo tas, ka citai personai iepriekš, iespējams, ir izdevies izvairīties no soda, jo izpētes lieta izbeigta, nerada tiesisko paļāvību uz to, ka lēmums arī šajā lietā tiks atcelts. Katrā lietā apstākļi un pierādījumi tiek izvērtēti individuāli.

[3.19] No Konkurences likuma 1.panta 9.punkta, kas reglamentē tirgus dalībnieka definīciju, izriet, ka mātes sabiedrība un tās meitas sabiedrības var tikt uzskatītas par vienu tirgus dalībnieku. Ņemot vērā, ka naudas sods saskaņā ar Konkurences likuma 12. un 14.pantu tiek uzlikts tirgus dalībniekam, Konkurences padome atbildību par konkurences tiesību pārkāpumiem var attiecināt arī uz lietā iesaistīto uzņēmumu mātes sabiedrībām, nosakot mātes sabiedrības un meitas sabiedrības solidāru atbildību.

Atbilstoši tiesu prakses atziņām mātes sabiedrību var uzskatīt par solidāri atbildīgu, ja tai ir izšķiroša ietekme meitas sabiedrībā, ja vien šī prezumpcija netiek atspēkota ar pierādījumiem par to, ka tās meitas sabiedrība tirgū rīkojas patstāvīgi. Saistībā ar to ir jāiesniedz tādi pierādījumi par ekonomiskajām, organizatoriskajām un juridiskajām saiknēm, kādas attiecīgo meitas uzņēmumu vieno ar mātes uzņēmumu, kurus uzskata par tādiem, kas pierāda, ka meitas uzņēmums ir darbojies tirgū autonomi un ka līdz ar to tie neveido vienu ekonomisku vienību.

AS „KIA Auto" nav atbilstoši pierādījusi, ka tā neveido vienu ekonomisko vienību ar AS „Tallinna Kaubamaja". Konkurences tiesībās jēdziens „uzņēmums" nozīmē ekonomisku vienību, pat ja no juridiskā skatupunkta šo ekonomisko vienību veido vairākas fiziskas un juridiskas personas.

AS „KIA Auto" norādītais, ka AS „Tallinna Kaubamaja" akcionāri, padome un valde nav iesaistītas AS „KIA Auto" garantijas noteikumu izstrādāšanā vai piemērošanā un ka AS „Tallinna Kaubamaja" neiesaistās ikdienas jautājumu risināšanā saistībā ar pilnvaroto servisa tīkla darbību Latvijā, nekādā veidā nepamato to, ka konkurences tiesību izpratnē AS „KIA Auto" un AS „Tallinna Kaubamaja" nebūtu viens tirgus dalībnieks, kurš atbilstoši personīgās atbildības principam atbild par konkurences tiesību pārkāpumu.

No tā vien, ka AS „Tallinna Kaubamaja" netiek atsevišķi informēta par dažādu lēmumu pieņemšanu, tostarp par garantijas noteikumu

apstiprināšanu vai piemērošanu, nav pamata secināt, ka AS „KIA Auto" rīkotos pilnīgi autonomi un ka abi uzņēmumi būtu jāvērtē kā dažādas ekonomiskas vienības. Lai pierādītu, ka mātes sabiedrība un meitas sabiedrība jāuztver kā divi atsevišķi uzņēmumi konkurences tiesību izpratnē, pieteicējam būtu bijis jāiesniedz tādi pierādījumi, kas apliecinātu, ka ekonomiski, juridiski un organizatoriski mātes sabiedrība un meitas sabiedrība darbojas pilnīgi autonomi viena no otras un ir uzskatāmas par diviem atsevišķiem uzņēmumiem. Tā kā pieteicējas atbilstošus pierādījumus nav iesniegušas, lēmumā ir pamatoti noteikta solidārā atbildība, jo šajā gadījumā uzņēmumi konkurences tiesību izpratnē ir uzskatāmi par vienu uzņēmumu.

Savukārt apstāklim, ka AS „Tallinna Kaubamaja" nav ietekmes uz jautājumiem, kas saistīti ar *KIA* garantijas nosacījumu piemērošanu, jo *KIA* markas automašīnu izplatīšanas līgums noslēgts starp AS „KIA Auto" un „KIA Motors Corporation", nav izšķirošas nozīmes. Mātes sabiedrības atbildība izriet no meitas sabiedrības atbildības, kā arī no apstākļa, ka konkurences tiesību izpratnē tās abas veido vienu uzņēmumu, kas atbild par konkurences tiesību pārkāpumu.

[3.20] Nav pamatoti apsvērumi par to, ka naudas sods noteikts, neievērojot Konkurences padomes līdzšinējo praksi, jo atbilstoši tiesu prakses atziņām Konkurences padomes agrākā lēmumu pieņemšanas prakse nav juridisks ietvars naudas sodiem tirgus dalībnieku darbības pārkāpumos.

Tāpat nav pamatots viedoklis, ka par naudas soda aprēķināšanas atskaites punktu nebūtu jāņem uzņēmuma kopējais apgrozījums. Tā kā AS „KIA Auto" izveidoja *KIA* izplatīšanas un pēcpārdošanas tīklu, slēdzot līgumus ar pilnvarotajiem pārstāvjiem, pilnvarojot tos darboties *KIA* tīklā, AS „KIA Auto" ir uzlikts sods par tās vadošo un noteicošo lomu lietā konstatētajā konkurences tiesību pārkāpumā. Savukārt attiecībā uz pārējiem vienošanās dalībniekiem lieta izbeigta, konstatējot to pasīvo rīcību pārkāpumā, kā arī to, ka tiem nebija noteicošas lomas.

[4] AS „KIA Auto" par spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Tiesa norādījusi, ka Konkurences padome lēmumu pamatojusi ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu, jo it kā ir konstatēta vienošanās, kuras sekas, nevis mērķis, ir konkurences ierobežošana. Vienlaikus tiesa spriedumā atsaukusies uz Konkurences padomes lēmumā konstatēto, ka seku pārbaude šajā lietā nav nepieciešama, jo vienošanās negatīvās sekas uz konkurenci izriet no vienošanās ierobežojošo noteikumu būtības. Taču tādā gadījumā šāds vērtējums atbilst vienošanās, kuras mērķis, nevis sekas, ir konkurences ierobežošana, novērtējumam.

Tiesa nav arī veikusi vērtējumu par vienošanās aizliegto raksturu seku dēļ, uz ko ir atsauce spriedumā kā uz lēmuma pamatojumu. Turklāt lēmums nemaz neietver visaptverošu un konkurences tiesībām atbilstošu seku analīzi. Konkurences padomes seku novērtējums, kas ietver tikai darījumu iespējamās ietekmes uz tirgu novērtējumu un tiesas secinājumi par šāda novērtējuma pietiekamību, nav pietiekams un neatbilst tiesu praksei. Pat ja Konkurences padome un tiesa par pietiekamu seku izpausmi uzskatītu ar AS „KIA Auto" nesaistītu atteikumu *KIA* markas automašīnas īpašniekam veikt garantijas remontu, šāds secinājums neatbilstu ne tiesu praksē, ne doktrīnā apstiprinātiem aizliegtu vienošanos seku izvērtējuma principiem. Līdzīgā situācijā Konkurences padome ir rīkojusies pretēji, izbeidzot lietu. Konkurences padome un tiesa nevar vienu garantijas atteikuma gadījumu, kas turklāt nav atkarīgs no AS „KIA Auto" un ir saistīts tikai ar remontu atteikušā servisa rīcību, uzskatīt par pietiekamu pamatu vienošanās seku pret konkurenci vērstas izpausmes konstatēšanai.

[4.2] Ne no lēmuma, ne sprieduma neizriet vienošanās mērķu analīze ar juridisku un ekonomisku kontekstu, kā arī secinājumi par šādas vienošanās konkrētu un nepārprotamu piemērotību konkurences noteikumiem neatbilstošu mērķu sasniegšanai.

[4.3] Tiesa, vērtējot pārkāpuma esību AS „KIA Auto" rīcībā, atsaukusies uz Papildu vertikālo pamatnostādņu 60. un 69.punktu, taču nav vērtējusi, ka piegādātājs var likumīgi noraidīt garantijas prasījumu, pamatojoties uz to, ka prasījuma pamatā esošā situācija ir saistīta ar remontētāja nespēju pareizi veikt konkrētu remonta vai tehniskās apkopes darbību, vai tas izmanto sliktas kvalitātes rezerves daļas, kas būtībā ir vienīgais garantijas noteikumu mērķis. Tātad noteikumi, kas paredz likumīgu garantijas prasījumu noraidīšanu, nedrīkst ietekmēt to, vai piegādātāja nolīgumi ar remontētājiem ir saderīgi ar konkurences noteikumiem.

[4.4] Ar garantijas noteikumiem esot radīts *KIA* markas automašīnu lietotāju apgrūtinājums veikt automašīnas remontu jebkurā vietā – pie pilnvarotajiem vai neatkarīgajiem remontētājiem, nesaņemot par to atbilstīgu apliecinājumu jeb servisa zīmogu apkopes grāmatiņā. Tāpat no lietas materiāliem secināts, ka garantijas saglabāšanai automašīnu remontā nepieciešams izmantot oriģinālas vai kvalitātes ziņā ekvivalentas detaļas, kas atbilst *KIA* markas automašīnām noteiktajiem kvalitātes standartiem. Minētie automašīnu lietotāju apgrūtinājumi ir saturiski atbilstīgi Papildu vertikālo pamatnostādņu 69.punktam.

Pret to, ka AS „KIA Auto" ir tiesības noteikt minētos kritērijus, neiebilst ne Konkurences padome, ne tiesa. Ja pirms garantijas remonta pieteikuma automašīnu apkope vai ārpus garantijas remonts veikts pie neatkarīga remontētāja, *KIA* pilnvarotam pārstāvim ir jāpārliecinās par atbilstošu instrukciju ievērošanu un uzstādīto rezerves daļu kvalitāti. Taču tas nenozīmē, ka apkopes un ārpus garantijas remonts ir jāveic tikai pilnvarotajos servisos vai arī ka *KIA* markas automašīnām ir jāuzrāda tikai oriģinālas rezerves detaļas.

Tiesa, neņemot vērā minēto, secinājusi, ka šie pasākumi ir pielīdzināmi ierobežojumam neatkarīgiem remontētājiem un detaļu izplatītājiem konkurēt attiecīgajos tirgos. Taču minēto apgrūtinājumu noteikšana nav vienādojama ar konkrētu personu ierobežojumu iekļūt lietā apskatītajos tirgos. Tas sasaucas ar lietā esošajiem pierādījumiem par to, ka faktiski *KIA* markas automašīnu remontu, nezaudējot garantiju, vairākos gadījumos veikuši arī neatkarīgie remontētāji.

Tiesa nav devusi novērtējumu šiem pierādījumiem, kā arī SIA „NP Foods" un SIA „Smart Pharma" sniegtajai informācijai par to iespējām saņemt remonta un tehniskās apkopes pakalpojumus no neatkarīgiem remontētājiem, nezaudējot ražotāja garantiju. Tāpat tiesa nav novērtējusi neatkarīgā remontētāja SIA „Auto Fans" apliecinājumu, ka tā ir darbojusies *KIA* markas automašīnu tehniskās apkopes un remontdarbu tirgū lēmumā apskatītajā periodā, izmantojot neoriģinālās rezerves daļas, turklāt neviens minētās sabiedrības klients pēc tam nav saņēmis garantijas remonta atteikumu minēto iemeslu dēļ.

Ievērojot minēto, tiesa nepamatoti piemērojusi Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punktu, jo apgrūtinājums, kas saistāms ar garantijas saglabāšanai nepieciešamo pasākumu ievērošanu un likumīgu garantijas atteikumu, nav uzskatāms par aizliegtu vienošanos konkurences tiesību izpratnē.

[4.5] Tiesa nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma 154.panta noteikumus par pierādījumu novērtēšanu kopumā, kā arī par lietā esošo pierādījumu nozīmību saistībā ar lietā konstatētajiem apstākļiem. Tiesai bija jāvērtē gan tiešie, gan netiešie pierādījumi, kas tikai kopumā sniedz pilnīgu izpratni par lietas faktiskajiem apstākļiem. Tiesas pierādījumu vērtējums ir selektīvs un tendenciozs, bet liecinieku liecības aplūkotas formāli un nekonsekventi, turklāt pašai tiesai nonākot pretrunās ar iepriekš secināto. Tiesa diskreditējusi liecības kā pierādīšanas līdzekli. Tiesas pierādījumu novērtējums sasaucas arī ar iepriekš minēto, ka Konkurences padome pēc būtības nav ieguvusi lēmuma pamatošanai nepieciešamo informāciju, kāda ir jāiegūst, novērtējot vienošanās sekas attiecībā uz konkurenci.

[4.6] Tiesa AS „KIA Auto" iesniegtos pierādījumus par to, ka praksē *KIA* markas automašīnām tehniskā apkope un remonts veikts arī pie neatkarīgiem remontētājiem, vērtējusi izolēti un tendenciozi. Tiesas rīcība, ignorējot šos pierādījumus un nesniedzot pamatojumu, kāpēc tie tiek atstāti bez ievērības, ir pretēja tiesas pienākumam novērtēt pierādījumus atbilstoši Administratīvā procesa likuma 154.panta pirmajai daļai, kā arī tiesību normās nostiprinātajam objektīvās izmeklēšanas principam.

[5] Paskaidrojumos par AS „KIA Auto" kasācijas sūdzību Konkurences padome norāda, ka spriedums ir tiesisks, bet kasācijas sūdzība nav

pamatota, ņemot vērā šādus apsvērumus.

[5.1] AS „KIA Auto" aplami apgalvo, ka Konkurences padomes izdarītais un tiesas apstiprinātais aizliegtās vienošanās novērtējums atbilst mērķa ierobežojumam, lai gan AS „KIA Auto" ieskatā bija jāveic vienošanās faktisko seku novērtējums. Atbilstoši Konkurences padomes lēmumam aizliegtā vienošanās *KIA* tīklā ir konkurenci ierobežojoša nevis mērķa, bet seku dēļ, kas nepārprotami norādīts lēmumā.

AS „KIA Auto" jauc aizliegtās vienošanās faktisko un potenciālo seku pierādīšanas nepieciešamību lietā, atrauti no konteksta piesaucot Konkurences padomes norādi, ka lietā aizliegtā vienošanās konstatējama pēc ierobežojošo noteikumu būtības. AS „KIA Auto" nepamatoti atsaucas uz *Maxima Latvija* lietu, kur tās ieskatā ietverts pamatojums, ka konkurences ierobežojuma mērķis jāinterpretē šauri. Ir jāņem vērā, ka *Maxima Latvija* lietā Senāts ir norādījis ne tikai uz konkurences ierobežojuma mērķa šauro interpretāciju, bet arī sniedzis viedokli par nepieciešamību pierādīt reālās sekas. Proti, Konkurences likuma 11.panta pirmajai daļai ir aptverošs mērķis vērsties pret konkurenci ierobežojošām vienošanām neatkarīgi no to reālajām sekām. Seku, tostarp potenciālo seku, vērtēšana šajā gadījumā ir instruments, lai izprastu vienošanās būtību, nevis novērtētu jau radītu kaitējumu konkurencei.

Lietas ietvaros ir izvērtētas AS „KIA Auto" darbības potenciālās sekas, un aizliegtu vienošanos pierādīšanas standarts neuzliek pienākumu Konkurences padomei vērtēt un konstatēt arī vienošanās faktiskās sekas.

Aplama ir atsauce uz garantijas atteikumu SIA „Auto Stils Serviss", kas AS „KIA Auto" ieskatā ir vienīgais Konkurences padomes pierādījums seku vienošanās pastāvēšanai. Konkurences padome vairākkārtīgi ir norādījusi, ka par AS „KIA Auto" darbībām un faktisko rīcību, piemērojot garantijas noteikumus *KIA* tīklā, liecina lietā konstatētie pierādījumi kopsakarā, nevis vienīgi minētais garantijas atteikuma gadījums.

AS „KIA Auto" nepamatoti atsaucas uz *Peugeot* lietu (Konkurences padomes 2012.gada 24.augusta lēmums lietā Nr. 68), kur netika konstatēts pārkāpums, jo AS „KIA Auto" ieskatā nevarēja pierādīt konkrētus garantijas atteikuma gadījumus. Atbilstoši Senāta praksei Konkurences padome veic individuālu katras lietas īpašo apstākļu analīzi un tai nav saistoši agrāki lēmumi. Minētajā lietā vērtētie apstākļi ir atšķirīgi.

[5.2] Tiesai nav jēgas vērtēt to, vai vispār var tikt likumīgi noraidīts garantijas prasījums, jo lietā nav strīda par apgrūtinājumu noteikšanu, kas ir saderīgi ar konkurences tiesībām. Pamatots garantijas remonta atteikums, ja tas ir saistīts ar remontētāja nespēju pareizi veikt konkrētu remonta vai tehniskās apkopes darbību vai remontētājs izmanto sliktas kvalitātes rezerves daļas, ir AS „KIA Auto" tiesība. Arī iespējai pārliecināties par automašīnai veiktajiem remonta darbiem un uzstādītajām detaļām ir jāpastāv. Tomēr šo iespēju nevar izmantot ļaunprātīgi, uzstādot konkurenci ierobežojošus nosacījumus *KIA* markas automašīnu īpašniekiem.

[5.3] Tiesa pretēji AS „KIA Auto" apgalvotajam ir analizējusi SIA „NP Foods" un SIA „Smart Pharma" sniegto informāciju, kā arī SIA „Auto Fans" apliecinājumu, un pamatoti nonākusi pie secinājuma, ka viens vai atsevišķi gadījumi, kad garantija tomēr kādu AS „KIA Auto" iekšēju iemeslu dēļ nav tikusi atteikta, ja automašīnas tehniskā apkope vai remonts ir veikts neautorizētā servisā, ir vērtējami kā izņēmums, nevis kā AS „KIA Auto" tīklā pastāvoša prakse, par kuru būtu informēti *KIA* markas automašīnu īpašnieki.

[5.4] Nepamatota ir AS „KIA Auto" norāde, ka tiesa spriedumā pierādījumus uzskaitījusi selektīvi, tostarp atsaucoties uz sarunu protokoliem, kuri ietver nevis ziņas par faktiem, bet gan aptaujāto personu versijas par AS „KIA Auto" garantijas interpretāciju. Tiesu praksē ir atzīts, ka personas iestādē sniegti paskaidrojumi ir atzīstami par rakstveida pierādījumiem, un pierādījumu nozīme ir novērtējama visu lietas apstākļu kontekstā. Tāpēc sarunu protokoli, kas ir tikai daļa no iegūtajiem pierādījumiem lietā, kopsakarā ar citiem pierādījumiem liecina par pārkāpumu AS „KIA Auto" darbībās.

[5.5] Attiecībā uz augstākas ticamības pakāpes piešķiršanu sākotnēji sniegtajiem paskaidrojumiem tiesa rīkojusies atbilstoši tiesu praksē atzītai pieejai, ka par ticamākiem uzskatāmi sākotnēji sniegtie paskaidrojumi, jo vēlāk sniegtie paskaidrojumi var tikt grozīti, lai izvairītos no atbildības.

No objektīvās izmeklēšanas principa izrietošās tiesības ir jāizmanto godprātīgi. Ja AS „KIA Auto" vēlas iesniegt papildu pierādījumus tiesā, tai ir jāspēj saprātīgi un ticami pamatot jaunu pierādījumu attiecināmību uz lietu, kā arī to, kāpēc pierādījumi netika iesniegti iestādē, kurai tādējādi tikusi liegta iespēja šos pierādījumus izvērtēt. Tāpēc tiesa pamatoti secinājusi, ka liecinieki ir norādījuši uz tādiem apstākļiem, kas lietas izpētes laikā iestādē pat netika pieminēti, kas tiesai bija pamats atzīt, ka lielāka ticamība piešķirama sākotnēji sniegtajiem paskaidrojumiem. Augstākas ticamības piešķiršana konkrētam pierādījumam iepretim otram ir pierādījumu vērtēšanas jautājums, kas nav kasācijas instances tiesas kompetencē.

[6] AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" par spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[6.1] Tiesa pieļāvusi tiesu praksei neatbilstošu solidāras atbildības principu piemērošanu, nevērtējot Eiropas Savienības Tiesas judikatūras attīstību un kopējo sakarību ar iepriekš Eiropas Savienības Tiesā izskatītām lietām saistībā ar iespējamiem konkurences tiesību pārkāpumiem un mātes sabiedrības solidāras atbildības noteikšanu par šādiem pārkāpumiem.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka Konkurences padomes norāde lēmumā, ka tai nav jānoskaidro, vai mātes sabiedrība ir pamudinājusi (devusi norādījumus, ieteikumus u. c.) meitas sabiedrību izdarīt konkurences tiesību pārkāpumu, ir pretrunā ar judikatūrai.

[6.2] Konkurences padome un tiesa uzskatījusi, ka AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" īstenotā restrukturizācija grupas struktūrvienībās automašīnu tirdzniecības tirgū norāda uz AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" aktīvu iesaisti meitas sabiedrību komercdarbības politikas veidošanā.

Taču atbilstoši judikatūrai, novērtējot vienotas ekonomiskās vienības pastāvēšanu un mātes sabiedrības ietekmi uz meitas sabiedrības komercdarbības politikas veidošanu, ir jāizvērtē mātes sabiedrības ietekme uz meitas sabiedrības cenu politiku, ražošanu un izplatīšanu, pārdošanas mērķiem, bruto peļņu, pārdošanas izdevumiem, naudas plūsmu, uzkrājumiem un mārketingu, un šis uzskaitījums nav uztverams kā izsmeļošs. Proti, papildus minētajiem komerciālās ietekmes izvērtējuma kritērijiem vēl aizvien jāspēj secināt, ka mātes sabiedrība devusi norādījumus vai citā veidā izmantojusi savu ietekmi uz sabiedrību.

Izskatāmajā lietā AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" pār AS „KIA Auto" īsteno tikai finansiālu interesi, proti, tā kā holdinga kompānija veic investīcijas dažādu nozaru uzņēmumos, kas saistīti ne tikai ar automašīnu tirdzniecību. Neviena no AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" pārvaldes institūcijām nav iesaistīta *KIA* komercdarbības politikas veidošanā saistībā ar *KIA* pamatdarbības jautājumiem. Īpaši attiecībā uz *KIA* markas automašīnu ražotāja garantijas noteikumiem un servisu tīkla veidošanu, kas uzskatāma par komercdarbības politiku automašīnu izplatīšanas jomā, AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" nav nekādas ietekmes. Tiesa to nav pienācīgi izvērtējusi.

Savukārt restrukturizācija veikta, lai atbilstoši Eiropas Savienības konkurences tiesībām automašīnu mazumtirdzniecību nodalītu no vairumtirdzniecības, kā arī lai veidotu caurspīdīgāku un skaidrāku grupas struktūru. Restrukturizācija liecina vienīgi par pašas AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" kā holdinga kompānijas komercdarbības politikas veidošanu un optimizēšanu.

Konkurences padome un tiesa nav veikusi Eiropas Savienības Tiesas praksei atbilstošu novērtējumu par to, kā AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" holdingā īstenotā restrukturizācija ietekmējusi *KIA* komercdarbības politiku, vien aprobežojusies ar secinājumu, ka restrukturizācija *per se* nozīmē holdinga kompānijas komercdarbības politikas ietekmēšanu.

[6.3] Lietā nav arī pierādījumu, ka meitas sabiedrība savu rīcību tirgū nenosaka individuāli.

[6.4] Lai arī spriedumā formāli ir vērtējums par AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" un AS „KIA Auto" kā vienu tirgus dalībnieku konkurences tiesību izpratnē, tomēr tiesas pierādījumu un argumentu novērtējums nav balstīts uz pilnvērtīgi izpētītiem lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem. Tiesa nav vērtējusi AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" tīri finansiālo interesi par *KIA* un nav ņēmusi vērā, ka pārsūdzētajā lēmumā iekļautais izšķirošas

ietekmes izvērtējums pamatā balstīts uz kapitāldaļu piederību, bet ne reālas ietekmes uz *KIA* komercdarbības politikas izvērtējumu.

Tiesa nav vērtējusi Konkurences likuma 1.panta 9.punktā definētā tirgus dalībnieka jēdzienu atbilstoši lietas faktiskajiem apstākļiem un tiesiskā regulējuma būtībai. Minētā norma nenoteic, ka visos gadījumos, kad tirgus dalībniekam ir izšķiroša ietekme pār citu tirgus dalībnieku, bez faktisko apstākļu pārbaudes šādas sabiedrības uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku. Tiesai bija jāvērtē, vai, pastāvot kapitāldaļu piederības faktam, sabiedrības var uzskatīt par vienu tirgus dalībnieku. Konkurences padomei ir pienākums sniegt pienācīgu vērtējumu attiecībā uz ietekmes izmantošanu, īpaši, ja mātes sabiedrība sniegusi argumentus atspēkojamās prezumpcijas piemērošanai. Konkurences padomes secinājums, ka mātes sabiedrībai jebkurā gadījumā ir pienākums uzraudzīt un kontrolēt meitas sabiedrības darbību tirgū, pat ja šai mātes sabiedrībai nav ietekmes uz meitas sabiedrības komerciālo politiku, noved pie tā, ka zūd komercsabiedrības kā atsevišķa tiesību subjekta komerciālā būtība. Līdz ar to zūd arī jēga atspēkojamas prezumpcijas piemērošanai.

Tādējādi tiesa nepareizi interpretējusi Konkurences likuma 1.panta 9.punktu un nepamatoti piemērojusi 12.panta pirmo daļu.

[6.5] AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" ir argumentējusi, kā arī norādījusi uz apstākļiem, kas izslēdz prezumpciju par izšķirošas ietekmes īstenošanu attiecībā uz AS „KIA Auto". Tiesas spriedumā nav šo argumentu izvērtējuma, un tiesa bez pamatojuma secinājusi, ka AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" nav pierādījusi to, ka tai nav nekādas ietekmes uz *KIA*, lai abas sabiedrības nevarētu uzskatīt par vienotu ekonomisko vienību konkurences tiesību izpratnē.

Tiesai atbilstoši Administratīvā procesa likuma 107.panta ceturtajai daļai bija jādod norādījumi par to, kādas ziņas vai pierādījumi papildus jau AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" sniegtajiem tiesas ieskatā varētu ļaut AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" pierādīt negatīvu faktu par izšķirošas ietekmes neesību, vai arī tiesai bija jāsniedz attiecīgs vērtējums gadījumā, ja šādi pierādījumi nav konstatējami. Tiesai būtu pamats piemērot izšķirošās ietekmes prezumpciju, pamatojoties uz kapitāldaļu piederības faktu, tikai tādā gadījumā, ja AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" nevarētu atbilstoši tiesas norādījumiem iesniegt pierādījumus par pretējo.

[7] Paskaidrojumos par AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" kasācijas sūdzību Konkurences padome norāda, ka spriedums ir tiesisks, bet kasācijas sūdzība nav pamatota, ņemot vērā šādus apsvērumus.

[7.1] AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" ir kļūdaini interpretējusi Eiropas Savienības Tiesas praksi, neņemot vērā principu attīstību Eiropas Savienības Tiesas praksē pareizā hronoloģiskā kontekstā, proti, sākotnēji mātes sabiedrības atbildības institūts paredzēja, ka iestāde bija atbildīga par pierādījumu iegūšanu, kas ierobežoja iespējas pierādīt mātes sabiedrības atbildību, taču vēlāk tika nostiprināts izšķirošas ietekmes prezumpcijas princips. AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" atsaucas uz lietām, kuru skatīšanas laikā šāds princips vēl nebija nostiprināts pastāvīgās judikatūras veidā.

Eiropas Savienības Tiesas spriedumā lietā *AEG/Komisija* tiek analizēts mātes sabiedrības atbildības piemērošanas princips „vienotas ekonomiskas vienības" kontekstā, savukārt sprieduma lietā *Stora Kopparbergs Bergslags/Komisija* 23.punktu AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" norāda atrauti no 30.punkta. Šī lieta ir signāls tam, ka Tiesa sliecas izšķirošas ietekmes prezumpcijas principa atzīšanas virzienā.

Izšķirošas ietekmes prezumpcijas princips tika iedibināts Eiropas Savienības Tiesas spriedumā lietā *Akzo Nobel u. c./Komisija*, savukārt Eiropas Savienības Tiesas 2011.gada 20.februāra spriedumā lietā *General Quimica u. c./Komisija* (*C-90/09 P, ECLI:EU:C:2011:21*) izšķirošas ietekmes prezumpcija piemērota arī mātes sabiedrībai, kam pastarpināti pieder meitas sabiedrība, ja izšķirošas ietekmes ķēde bijusi nepārtraukta (*sprieduma 89.punkts*), kā tas ir izskatāmajā gadījumā.

AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" pretēji Eiropas Savienības Tiesas judikatūrai norāda uz apstākļiem, kas būtu bijis jāvērtē, piemērojot izšķirošas ietekmes prezumpciju (tostarp ietekme uz cenu politiku, ražošanu, izplatīšanu, pārdošanas mērķiem, bruto peļņu, pārdošanas izdevumiem, naudas plūsmu, uzkrājumiem, mārketingu u. c.). Šādu pārbaudi izšķirošas ietekmes prezumpcijas standarts nepieprasa. Savukārt pienākums iesniegt pierādījumus, kas atspēko izšķirošas ietekmes prezumpciju, bija pašai AS „Tallinna Kaubamaja Grupp".

[7.2] Mātes sabiedrības arguments, ka tā ir tikai holdinga kompānija, kura neveic reālu darbību un kura tikpat kā neiejaucas savas meitas sabiedrību darbībā, nav pietiekams, lai izslēgtu iespēju, ka tā īsteno izšķirošu ietekmi pār meitas sabiedrības rīcību (*Vispārējās tiesas 2011.gada 13.jūlija sprieduma lietā „Shell Petroleum u. c./Komisija", T-38/07, ECLI:EU:T:2011:355, 70.punkts*).

Restrukturizācijas pamatojums ir vērtējams kā AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" subjektīva interese. Objektīvais mērķis bija aktīva iesaiste savas grupas uzņēmumu komerciālās politikas īstenošanā. Kasācijas sūdzībā nav norādīts uz normatīvajiem aktiem, kas paredz nepieciešamību automašīnu mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības līmeņa nodalīšanu dažādās juridiskās personās, līdz ar to šis arguments neiztur kritiku.

AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" nav iesniegusi pietiekamus pierādījumus par to, ka AS „KIA Auto" savu rīcību tirgū veidojusi neatkarīgi vai ka AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" nebija ietekmes uz AS „KIA Auto". Turklāt, ja AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" ir baudījusi finansiālu labumu, tajā skaitā to, kas radies no AS „KIA Auto" iesaistes konkurences tiesību pārkāpumā, tad gadījumā, ja AS „KIA Auto" cieš zaudējumus vai tiek sodīta par to, ir tikai taisnīgi, ka AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" ir solidāri atbildīga.

Ja sekotu AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" apgalvojumam, ka norāde par mātes sabiedrības pienākumu uzraudzīt meitas sabiedrību ir nepamatota un noved pie jēgas zuduma atspēkojamas ietekmes prezumpcijai vispār, tas pavērtu ceļu tirgus dalībniekam kā ekonomiskai vienībai kopumā izvairīties no soda par konkurences pārkāpumiem, piemēram, veicot restrukturizāciju grupas ietvaros un pārnesot aktīvus no vienas meitas sabiedrības uz citu. Tas savukārt nesasniegtu solidārās atbildības mērķi – nodrošināt konkurences tiesību pārkāpumu prevenciju un atbildības neizbēgamību.

[7.3] Tiesai nebija jāsniedz norādes lietas dalībniekiem par prezumpcijas atspēkošanas iespējām. Tiesai bija tikai jāizvērtē, vai pareizi piemērota izšķirošas ietekmes prezumpcija un vai persona ir iesniegusi pierādījumus šīs prezumpcijas atspēkošanai. Ne iestādei, ne tiesai nav pienākuma iestāties pieteicējas vietā un meklēt pierādījumus prezumpcijas atspēkošanai. Tiesai nav jārisina hipotētiska situācija un nav jāizdomā, kas varētu pierādīt, ka mātes sabiedrībai nav piemērojama solidāra atbildība. Turklāt tikai pašas mātes sabiedrības rīcībā var būt pierādījumi, kas var atspēkot izšķirošas ietekmes prezumpciju. Nepastāv arī tāds izšķirošas ietekmes prezumpcijas atspēkošanai izmantojamo pierādījumu uzskaitījums.

Negatīvi fakti nav jāpierāda, taču, ja tas ir jādara, tad to parasti var pierādīt vienīgi ar netiešiem pierādījumiem.

Nepamatota ir atsauce uz Senāta praksi nodokļu lietā, jo šīs lietas nav salīdzināmas. Minētā lieta arī apliecina, ka negatīva fakta pierādīšanai var izmantot netiešus pierādījumus.

Motīvu daļa

[8] Kasatoru kasācijas sūdzībās izteikts lūgums par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā, nekādi šos lūgumus nemotivējot.

No Administratīvā procesa likuma 339.panta pirmās un otrās daļas izriet, ka lietu kasācijas instancē parasti izskata rakstveida procesā, bet mutvārdu process nosakāms tad, ja pastāv tāda nepieciešamība. Tā kā Senāts nesaskata šādu nepieciešamību un arī kasatores uz tādu nav norādījušas, Senāts lietu izskata rakstveida procesā.

[9] AS „KIA Auto" tiesā apšaubījusi Konkurences padomes lēmuma tiesiskumu citstarp tā iemesla dēļ, ka lēmumā konstatētā vienošanās nav

uzskatāma par tādu, kuras mērķis būtu konkurences ierobežošana. Tādējādi var izsecināt AS „KIA Auto" uzskatu, ka lēmums ir pamatots ar konkurences tiesību pārkāpumu, kura pamatā ir vienošanās, kuras mērķis ir ierobežot konkurenci. Taču pretēji minētajam Konkurences padome paskaidrojumos tiesai norādīja, ka lēmums ir pamatots ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu nevis mērķa, bet gan seku dēļ. To ņemot vērā, tiesa lēmuma tiesiskuma pārbaudei pievērusies tieši šādā aspektā.

Kasācijas sūdzībā AS „KIA Auto" kritizē tiesas vērtējumu par vienošanās ierobežojošo raksturu seku dēļ, norādot uz tā neatbilstību konkurences tiesībām, doktrīnai un Eiropas Savienības Tiesas praksei. Vienlaikus AS „KIA Auto" arī argumentē, ka no sprieduma neizriet atbilstoša analīze par aizliegtu vienošanos pēc mērķa.

Šo argumentu dažādība liek secināt, ka AS „KIA Auto" vēl aizvien pastāv šaubas par to, vai Konkurences padome ir konstatējusi aizliegtu vienošanos pēc mērķa vai arī pēc sekām, un šīs šaubas tai rada Konkurences padomes lēmuma pamatojums.

Taču Senāts neuzskata, ka tiesai, sekojot AS „KIA Auto" viedoklim, ka vienošanās Konkurences padomes lēmumā kvalificēta kā konkurences ierobežojums pēc mērķa, bija jāpārbauda lēmuma tiesiskums no šāda skatupunkta, jo lietā pēc būtības nepastāv strīds par to, ka Konkurences padome lēmumā vienošanos nav kvalificējusi kā konkurenci ierobežojošu pēc mērķa. Proti, Konkurences padome gan paskaidrojumos tiesai, kas apstiprinās arī paskaidrojumos par kasācijas sūdzībām, ir uzsvērusi, ka vienošanās kvalificēta kā konkurenci ierobežojoša pēc sekām. Ievērojot to, ka tieši Konkurences padomei ir jāpierāda, ka ir noticis konkurences tiesību pārkāpums, tad tikai no Konkurences padomes ir atkarīgs, kādus instrumentus tā izvēlēsies pārkāpuma pierādīšanai. Līdz ar to tas ir iestādes ziņā, kā tā kvalificē vienošanos: ja tā nesaskata pietiekami drošu pamatu, lai izvirzītu apgalvojumu, ka vienošanās ierobežo konkurenci pēc mērķa, tad iestādes pievēršanās vienošanās ierobežojošām sekām bez sākotnēja izvērtējuma par vienošanās mērķi būtu tikai racionāla (sal. *ģenerāladvokāta Mihala Bobeka (Michal BOBEK) 2019.gada 5.septembra secinājumu lietā „Budapest Bank u. c.", C-228/18, ECLI:EU:C:2019:678, 28.punkts un tajā minētā atsauce uz doktrīnu; ģenerāladvokātes Julianas Kokotes (Juliane Kokott) 2020.gada 22.janvāra secinājumu lietā „Generics (UK) u. c.", C-307/18, ECLI:EU:C:2020:28, 184.punkts*).

Ievērojot minēto, lietā nav pamata risināt strīdu par to, vai Konkurences padome vienošanos ir kvalificējusi kā konkurenci ierobežojošu pēc mērķa vai pēc sekām, jo Konkurences padome šo strīdu jau ir atrisinājusi. Vienlaikus lietā ir pamats risināt strīdu par to, vai lēmuma pamatojums ir pietiekams, lai konstatētu aizliegtu vienošanos pēc sekām. Līdz ar to Senātam ir jāpārliecinās, vai tiesa, to pārbaudot, ir vadījusies no atbilstošiem kritērijiem, kas izriet gan no tiesību normām, gan tiesu judikatūras.

[10] Konkurences likuma 11.panta pirmā daļa paredz, ka ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā.

Kā redzams no minētās tiesību normas, par aizliegtām tiks uzskatītas vienošanās, kuras kavēs, ierobežos vai deformēs konkurenci. Taču tiesību norma ietver arī divus alternatīvus nosacījumus konkurences tiesību pārkāpuma konstatēšanai – mērķi vai sekas. Pēc savas būtības nav nozīmes tam, saskaņā ar kuru no nosacījumiem (vai abiem reizē) pārkāpums tiks konstatēts, jo tie abi vērsti uz konkurences ierobežošanu. Tādējādi var secināt, ka šo divu dažādo nosacījumu mērķis ir iezīmēt atšķirību tam, kā pārkāpums var tikt pierādīts, kam seko arī atšķirīga katram nosacījumam atbilstīga pierādījumu bāze un tās juridiskā kvalifikācija (sal. *Eiropas Savienības Tiesas 2020.gada 30.janvāra sprieduma lietā „Generics (UK) u. c.", C-307/18, ECLI:EU:C:2020:52, 63.punkts*). Ievērojot šā nošķiruma mērķi, ir svarīgi, ka iestāde skaidri kvalificē pārkāpumu viena un/vai otra nosacījuma iestāšanās dēļ, iegūst katram šim nosacījumam atbilstošus pierādījumus un attiecīgi tos juridiski kvalificē (sal. *Eiropas Savienības Tiesas 2020.gada 2.aprīļa sprieduma lietā „Budapest Bank u. c.", C-228/18, ECLI:EU:C:2020:265, 43.punkts*).

Minētais apliecina, ka pierādījumu bāze un tās juridiskā kvalifikācija nedrīkst tikt novērtēta par zemu, jo tieši tā pēc būtības iezīmē atšķirību starp pārkāpuma kvalifikāciju pēc mērķa vai pēc sekām. Kā atzīmēts juridiskajā literatūrā, nepieciešamais novērtējums, kas attiecas uz ierobežojumu pēc mērķa, acīmredzami nav tik detalizēts, kāds tas nepieciešams, lai identificētu faktiskas vai iespējamas ierobežojošas sekas, pretējā gadījumā robeža starp abos gadījumos nepieciešamo analīzi varētu kļūt neskaidra (*Jones A., Sufrin B., Dunne N. EU Competition Law. 7th ed. Oxford University Press, 2019, 225.lp.*).

[11] Eiropas Savienības Tiesa, interpretējot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta 1.punktu un Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta 1.punktu un skaidrojot jēdzienu – mērķis vai sekas – būtību, vienlaikus arī iezīmējusi atšķirību starp tiem un arī apstākļiem, kas katrā no gadījumiem būtu noskaidrojami.

Tā, Eiropas Savienības Tiesa ir atzinusi, ka atšķirība starp „pārkāpumiem ar mērķi" un „pārkāpumiem seku rezultātā" ir saistīta ar apstākli, ka noteiktu veidu vienošanās starp uzņēmumiem jau pēc to rakstura var tikt uzskatītas par normālai konkurences funkcionēšanai kaitējošām (*2008.gada 20.novembra sprieduma lietā „Beef Industry Development un Barry Brothers", C-209/07, ECLI:EU:C:2008:643, 17.punkts*). Tādējādi, ja ir konstatēts nolīguma pret konkurenci vērstais mērķis, šā nolīguma ietekme uz konkurenci nav jāizvērtē. Turpretim gadījumā, ja nolīguma satura analīzē neatklājas, ka konkurencei tiek kaitēts pietiekamā mērā, būtu jāpārbauda tā sekas un, lai uz nolīgumu attiecinātu aizliegumu, jāsavāc pierādījumu kopums, no kura izriet, ka konkurence faktiski un būtiski ir tikusi vai nu traucēta, vai ierobežota, vai izkropļota (*2013.gada 14.marta sprieduma lietā „Allianz Hungaria Biztosito u. c.", C-32/11, ECLI:EU:C:2013:160, 34.punkts un tajā minētā judikatūra*).

Attiecībā uz ierobežojuma konstatēšanu pēc mērķa Eiropas Savienības Tiesa norādījusi: lai novērtētu, vai nolīgums ierobežo konkurenci „mērķa dēļ", ir jāizvērtē tā noteikumu saturs, ar to sasniegt gribētie mērķi, kā arī saimnieciski tiesiskais konteksts, kurā tas ietilpst. Vērtējot šo saimnieciski tiesisko kontekstu, ir vienlīdz jāņem vērā ietekmēto preču vai pakalpojumu iedaba, kā arī faktiskie attiecīgā tirgus vai tirgu darbības un struktūras apstākļi. Lai arī nodoms nav jākonstatē, to nav liegts konstatēt. Turklāt, lai konstatētu pret konkurenci vērsto mērķi, pietiek ar to, lai nolīgums varētu negatīvi ietekmēt konkurenci, proti, tam konkrētajā gadījumā jāspēj nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū. Jautājumam, vai un kādā mērā šādas sekas faktiski rodas, nozīme ir tikai, lai aprēķinātu naudas soda apmēru un izvērtētu tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu (*sprieduma lietā „Allianz Hungaria Biztosito u. c." 36.–38.punkts un tajos minētā judikatūra*).

Savukārt attiecībā uz ierobežojuma konstatēšanu pēc sekām Eiropas Savienības Tiesa atzīmējusi: lai novērtētu, vai nolīguma izraisīto konkurences nosacījumu grozījumu dēļ tas ir uzskatāms par aizliegtu, konkurences nosacījumi ir jāpārbauda reālā situācijā, kurā tie rodas bez apstrīdētā nolīguma ietekmes. Nolīguma atbilstību konkurences noteikumiem nevar novērtēt abstrakti. Proti, novērtējot starp uzņēmumiem notikušas saskaņošanas sekas, obligāti ir jāievēro konkrētie apstākļi, kuros ir notikuši attiecīgie saskaņošanas pasākumi, it īpaši ekonomiskais un tiesiskais konteksts, kurā darbojas attiecīgie uzņēmumi, attiecīgo preču vai pakalpojumu raksturs, kā arī attiecīgā tirgus vai tirgu faktiskie darbības un struktūras nosacījumi. No tā izriet, ka scenārijam, kas ir ņemts vērā, balstoties uz pieņēmumu, ka attiecīgais saskaņošanas pasākums nepastāv, ir jābūt reālistiskam. Raugoties no šāda skatupunkta, attiecīgajā gadījumā ir likumīgi ņemt vērā varbūtējos notikumus, kas rastos tirgū šī pasākuma neesības gadījumā (*1994.gada 15.decembra sprieduma lietā „Gøttrup-Klim u. c. Grovvareforeninger/Dansk Landbrugs Grovvareselskab", C-250/92, ECLI:EU:C:1994:413, 31.punkts; 2014.gada 11.septembra sprieduma lietā „MasterCard u. c./Komisija", C-382/12 P, ECLI:EU:C:2014:2201, 161., 165. un 166.punkts un tajos minētā judikatūra*). Eiropas Savienības Tiesa arī norādījusi, ka, tā kā Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta 1.punktā nav noteikts, ka šis vērtējums attiecas tikai uz pašreizējām sekām, šajā sakarā ir jāņem vērā arī attiecīgā nolīguma vai darbības potenciālā ietekme uz konkurenci kopējā

tirgū, tomēr nolīgums nepārkāpj 81.panta aizliegumu, ja tas skar tirgu tikai nenozīmīgā apmērā (*2006.gada 23.novembra sprieduma lietā „Asnef-Equifax”, C-238/05, ECLI:EU:C:2006:734, 50.punkts un tajā minētā judikatūra*).

[12] Tātad no minētā var secināt, ka gadījumā, ja konkurenci uzraugošā iestāde nonāk pie secinājuma, ka tā nevar konstatēt konkurences ierobežojumu pēc mērķa, tai jāpārbauda, vai vienošanās nav radījusi konkurenci ierobežojošas sekas. Tas savukārt nozīmē, ka iestādei ir jāiegūst pierādījumu kopums, kas apliecina, ka konkurence ir tikusi ierobežota faktiski. Proti, iestādei ir jāpārbauda, vai vienošanās ir izraisījusi reālas konkurenci ierobežojošas sekas, kas nebūtu jāpārbauda gadījumā, ja konkurences ierobežojums tiktu konstatēts pēc mērķa. Lai to pārbaudītu, iestādei konkurences nosacījumi ir jāaplūko reālajā situācijā, kurā tie rodas bez apstrīdētās vienošanās ietekmes, pēc būtības veicot tirgus analīzi. Šis novērtējums nedrīkst būt teorētisks un abstrakts, tam ir jābūt balstītam konkrētos tirgu un konkurenci raksturojošos apstākļos, pretējā gadījumā varētu uzskatīt, ka šāds novērtējums ir balstīts uz pieņēmumiem.

[13] Senāts atzīst, ka tiesa, pārbaudot lēmuma tiesiskumu, nav vadījusies pēc šiem kritērijiem, lai arī ir atsaukusies uz Eiropas Savienības Tiesas praksi, kas tos atspoguļo.

[14] No tiesas sprieduma kopumā izriet, ka tiesa vērtējusi tikai to, vai vienošanās pastāv, un šīs vienošanās saturu, proti, tiesa ir analizējusi garantijas noteikumus un pierādījumus, kas šādu vienošanos apstiprina, ietekmi uz konkurenci izsecinot vienīgi no šīs vienošanās satura, atsaucoties uz abstraktiem un teorētiskiem apsvērumiem, kāpēc šāda vienošanās rada ierobežojumus konkurencei.

Vērtējot ekonomisko un tiesisko kontekstu, kurā darbojas uzņēmumi, tiesa balstījusies uz Papildu vertikālo pamatnostādņu 60. un 69.punktu. Taču, atsaucoties uz šiem punktiem, tiesa faktiski vērtējusi tikai pašas vienošanās saturu, jo šajos punktos, kas pēc būtības ir vadlīnijas uzņēmumiem, lai tie varētu novērtēt paši savus nolīgumus (*Papildu vertikālo pamatnostādņu Ievada daļas 1.punkts*), ir vienīgi raksturoti nolīgumi, kas varētu ierobežot konkurenci. Savukārt ar saimnieciski tiesisko kontekstu ir jāsaprot tādi apstākļi, kuros šī vienošanās darbojas.

Turklāt, atsaucoties uz šīm Papildu vertikālajām pamatnostādnēm, tiesa ir bijusi kategoriska, atzīstot, ka no 69.punkta nepārprotami izriet, ka lietā konstatētās vienošanās nosacījumi nav saderīgi ar konkurences noteikumiem. Taču Senāts vērš uzmanību, ka Eiropas Komisija abos šajos punktos nav bijusi kategoriska, jo norādījusi tikai uz iespējamību, ka punktos nosauktie nolīgumi var ierobežot konkurenci un uz tiem varētu tikt attiecināts Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta 1.punkts. Senāts atgādina, ka konkurences tiesību pārkāpumu nevar konstatēt vienīgi no vienošanās satura, bet ir jākonstatē arī ietekme uz konkurenci, ko var noskaidrot, pārbaudot virkni apstākļu. Šai sakarā Senāts vērš uzmanību uz Papildu vertikālo pamatnostādņu Ievada daļas 2.punktu, kur ir noteikts, ka šīs papildu nostādnes neskar pamatnostādņu par vertikālajiem ierobežojumiem piemērojamību (proti, Eiropas Komisijas 2010.gada 10.maija paziņojums „Pamatnostādnes vertikālo ierobežojumu jomā” Nr. 2010/C 130/01, turpmāk – Vispārējās vertikālās pamatnostādnes) un tāpēc šīs pamatnostādnes ir jāskata kopā ar un kā papildinājums Vispārējām vertikālajām pamatnostādnēm.

Savukārt Vispārējās vertikālajās pamatnostādnēs ir izklāstīti principi, kā Eiropas Komisija novērtē vertikālos nolīgumus, tostarp norādot uz to, kāda veida analīze tiks veikta, lai noskaidrotu, vai konkrētajā gadījumā nolīgums ietilpst Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta 1.punkta darbības jomā (96.punkts). Eiropas Komisija skaidro, ka tas, vai vertikāls nolīgums ierobežo konkurenci, tiks vērtēts, salīdzinot faktisko vai iespējamo nākotnes situāciju konkrētajā tirgū ar vertikāliem ierobežojumiem ar situāciju, kāda būtu tad, ja nolīgums neietvertu vertikālus ierobežojumus. Novērtējot konkrētos gadījumus, Komisija attiecīgi ņems vērā gan faktisko, gan iespējamo ietekmi. Lai tiktu atzīts, ka vertikāli nolīgumi ierobežo konkurenci to ietekmes dēļ, faktiskā vai potenciālā konkurence tiem ir jāietekmē tādā mērā, ka konkrētajā tirgū pietiekami pamatoti var sagaidīt negatīvu ietekmi uz cenām, produkcijas apjomiem, inovācijām vai uz preču un pakalpojumu daudzveidību vai kvalitāti. Iespējamai negatīvajai ietekmei uz konkurenci ir jābūt būtiskai, un tālāk tiek norādīts, kā tas tiek noteikts (97.punkts). Tāpat Eiropas Komisija ir izklāstījusi analīzes metodi (110.punkts), kā arī faktorus, kas tiek ņemti vērā, lai novērtētu nolīguma atbilstību 101.panta 1.punktam. 111.punktā ir norādīts, ka, novērtējot gadījumus, kuros ir pārsniegts 30 % tirgus daļas slieksnis, Komisija uzņemsies veikt pilnu konkurences analīzi. Lai saskaņā ar 101.panta 1.punktu noteiktu, vai vertikāls nolīgums būtiski ierobežo konkurenci, tiek jo īpaši ņemti vērā šādi faktori: nolīguma būtība; dalībnieku stāvoklis tirgū; konkurentu stāvoklis tirgū; līguma produktu pircēju stāvoklis tirgū; šķēršļi ieiešanai tirgū; tirgus brieduma pakāpe; tirdzniecības līmenis; produkta raksturojums; citi faktori.

Tātad tas vien, ka Papildu vertikālajās pamatnostādnēs Eiropas Komisija ir identificējusi nolīgumus, kas varētu ierobežot konkurenci, nenozīmē, ka šādi nolīgumi patiešām ierobežo konkurenci. Šādam konstatējumam ir nepieciešams veikt noteikta veida analīzi. Tādējādi var secināt, ka Papildu vertikālās pamatnostādnes vienīgi iezīmē nolīgumus, attiecībā uz kuriem pastāv risks, ka tie tiks pakļauti Eiropas Komisijas pārbaudei, kuras rezultātā var arī nonākt līdz secinājumam par šādu nolīgumu neatbilstību 101.panta 1.punktam.

[15] Tiesa arī atsaukusies uz Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā norādīto, ka konkurences nosacījumi ir jāpārbauda tieši situācijā, kāda tā būtu bijusi, ja ierobežojošās vienošanās nebūtu, turklāt ir jāņem vērā ne tikai pašreizējās sekas, bet arī potenciālā ietekme uz konkurenci. Taču tālāk minētais liecina, ka tiesas minēto apstākļu pārbaude aprobežojusies ar norādi uz Papildu vertikālajās pamatnostādnēs identificētās vienošanās neatbilstību konkurences noteikumiem. Proti, tiesa ietekmi uz konkurenci atkal izsecinājusi vienīgi no vienošanās satura un tās abstraktā novērtējuma. Taču, kā tas izriet no iepriekš minētās Eiropas Savienības Tiesas judikatūras un šā sprieduma 12.punktā secinātā, ar pārbaudi, kuras ietvaros konkurences noteikumi tiek izvērtēti situācijā, kurā apstrīdētās vienošanās nav, ir jāsaprot tirgus analīze, kura turklāt ir reāla, nevis abstrakta un teorētiska. Uz šādu tirgus analīzi ir norādīts jau pieminētajās Vispārējās vertikālajās pamatnostādnēs.

[16] Tiesa spriedumā ir izvirzījusi virkni secinājumu un apgalvojumu (šeit atreferēti 3.16.apakšpunktā), kas ir gan iekšēji pretrunīgi, gan arī nonāk pretrunā ar kritērijiem, pēc kādiem ir jāveic vienošanās ietekmes uz konkurenci novērtējums, lai noskaidrotu, vai vienošanās nav radījusi konkurenci ierobežojošas sekas. Tādējādi tas rada neskaidrību par to, pēc kādiem kritērijiem tiesa vispār ir vadījusies, un par to, ar kādu saturu tiesa piepilda dažādus jēdzienus, kas tiek piemēroti konkurences tiesībās.

Tā, tiesa norāda, ka Konkurences padomei nebija pienākuma pierādīt, ka aizliegtās vienošanās dēļ bija iestājušās konkrētas negatīvas sekas, kas ietekmēja tirgu konkrētā apmērā, jo negatīvas sekas konkurencei izriet no ierobežojošo noteikumu būtības. Taču minētais pilnībā neatbilst tiem kritērijiem, pēc kuriem ir pārbaudāms, vai vienošanās ir aizliegta seku dēļ, un uz kuriem ir atsaukusies tiesa.

Tāpat tiesa akcentē, ka Konkurences padomei nebija pienākuma detalizēti vērtēt faktiskās sekas, jo, piemērojot lietā konstatētos garantijas noteikumus, tika radīts būtisks kaitējums konkurencei, jo no pierādījumiem vienīgi izriet secinājums, ka konkurence faktiski un būtiski tika ierobežota, kas nebūtu noticis, ja garantijas nosacījumi netiktu piemēroti. Minētais Senātam liek secināt, ka konkurences faktisku un būtisku ierobežojumu tiesa izsecina no vienošanās satura, tādējādi demonstrējot nepareizu seku jēdziena izpratni, kas pilnīgi neatbilst jau iepriekš minētajiem kritērijiem, kā nosaka ierobežojumus pēc mērķa. Nav arī skaidrs, ko tiesa saprot ar būtisku konkurences ierobežojumu un kā to noteikusi.

Tiesa arī atsaucas uz to, ka ir jāņem vērā ne tikai lēmumā norādītā situācija, kādā *KIA* markas automašīnai tika atteikts garantijas remonts, bet arī garantijas noteikumu potenciālā ietekme uz konkurenci. Spriedumā nav skaidrots, ko tiesa saprot ar jēdzienu „potenciālā ietekme uz konkurenci” un to

nav iespējams izsecināt arī no lietas apstākļu novērtējuma.

Tiesa arī norāda, ka no visa minētā ir konstatējama tieša cēloņsakarība ar negatīvajām sekām konkurencei, t. i., ka *KIA* markas automašīnu īpašnieki neizvēlējās ārpus garantijas remontu un tehniskās apkopes veikt pie neatkarīgajiem remontētājiem, kā arī neizvēlējās izmantot neoriģinālās *KIA* markas automašīnu rezerves daļas, un līdz ar to neatkarīgajiem remontētājiem un alternatīvo rezerves daļu izplatītājiem faktiski nav piekļuves tirgum. Šis tiesas secinājums rada iespaidu par lietā patiešām noskaidrotiem apstākļiem saistībā ar *KIA* automašīnu īpašnieku izvēlēm un par faktisko piekļuvi tirgum. Taču no sprieduma ir skaidrs, ka šāds secinājums ir balstīts tikai un vienīgi uz vienošanās satura novērtējumu un abstraktu situācijas modelēšanu. Tas nozīmē, ka tiesa savus apgalvojumus ir balstījusi uz pieņēmumu.

[17] Ievērojot iepriekš minēto, Senāts atzīst, ka tiesa, pārbaudot to, vai lēmumā ir pamatoti secināts, ka vienošanās ir aizliegta seku dēļ, ir balstījusies uz nepareiziem novērtēšanas kritērijiem (vai nepareizu to izpratni), kādi jāievēro aizlieguma seku dēļ gadījumā. Šādos apstākļos tiesa arī nevarēja pareizi novērtēt, vai lēmuma pamatojums ir pietiekams. Līdz ar to spriedums ir atceļams.

Ņemot vērā minēto, nozīmi zaudē pārējie AS „KIA Auto" kasācijas sūdzības argumenti, līdz ar to Senāts uz tiem neatbild.

[18] Konkurences padome apgalvo, ka atbilstoši Konkurences likuma 11.panta pirmajai daļai ir visaptverošs mērķis vērsties pret konkurenci ierobežojošām vienošanām neatkarīgi no to reālajām sekām, un seku, tostarp potenciālo seku, vērtēšana šajā gadījumā ir instruments, lai izprastu vienošanās būtību, nevis novērtētu jau radītu kaitējumu konkurencei.

Senāts atzīst, ka šis arguments ir nepamatots. Kā tas izriet jau no iepriekš minētā, var piekrist tam, ka atbilstoši nosauktajai tiesību normai vienošanās ir aizliegta neatkarīgi no tā, vai tiek konstatēta aizliegta vienošanās pēc mērķa vai pēc sekām. Vienlaikus nav izprotama Konkurences padomes nostāja, ka seku vērtēšana ir tikai instruments, lai izprastu vienošanās būtību, nevis novērtētu jau radītu kaitējumu konkurencei. Minētais pilnībā neatbilst ne tiesību normas tekstam, ne būtībai, ne arī iepriekš minētajai Eiropas Savienības Tiesas praksei.

Konkurences padome norāda, ka tā ir izvērtējusi AS „KIA Auto" darbību potenciālās sekas, un aizliegtu vienošanos pierādīšanas standarts neuzliek pienākumu Konkurences padomei vērtēt un konstatēt arī vienošanās faktiskās sekas.

Konkurences padome nav skaidrojusi, ko tā saprot ar jēdzienu „potenciālās sekas" un kā ir izpaudies potenciālo seku novērtējums lēmumā. Taču jebkurā gadījumā šo jēdzienu nedrīkst identificēt ar to vērtējumu, kas tiek veikts, novērtējot, vai vienošanās mērķis ir bijis ierobežot konkurenci, pretējā gadījumā zustu robeža starp pierādīšanas standartu pēc mērķa un pēc sekām. Taču, kā tas minēts iepriekš, tā tas nedrīkst būt.

Vienlaikus Senāts vērš uzmanību, ka potenciālo vai iespējamo seku jēdziens judikatūrā tiek saistīts ar potenciālās konkurences jēdzienu, turklāt uz to attiecas tas pats pierādīšanas standarts, kas attiecināms uz faktiskajām sekām (*Eiropas Savienības Tiesas 1998.gada 28.maija sprieduma lietā „Deere/Komisija", C-7/95 P, ECLI:EU:C:1998:256, 76.–77.punkts; sprieduma lietā „Asnef-Equifax" 49.–50.punkts; 2015.gada 25.novembra sprieduma lietā Maxima Latvija, C-345/14, ECLI:EU:C:2015:784, 29.–30.punkts; arī ģenerāladvokātes J. Kokotes 2020.gada 22.janvāra secinājumu lietā „Generics (UK) u. c.", C-307/18, ECLI:EU:C:2020:28, 198.punkts*).

Arī no Vispārējām vertikālajām pamatnostādnēm izriet, ka Eiropas Komisija pārbauda vienošanās faktiskās un iespējamās sekas, ņemot vērā to pašu pierādīšanas standartu.

[19] Ievērojot to, ka spriedums ir atceļams tā iemesla dēļ, ka tiesa nav pienācīgi pārbaudījusi lēmuma pamatojumu saistībā ar konstatēto konkurences tiesību pārkāpumu, bet solidārās atbildības jautājums ir pakārtots jautājumam par pārkāpuma konstatēšanu, Senāts nepārbauda sprieduma pareizību daļā par solidāro atbildību.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma, 129.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, 348.panta pirmās daļas 2.punktu un 351.pantu, Senāts

nosprieda

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 10.marta spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.
Atmaksāt AS „KIA Auto" drošības naudu 70 *euro*.
Atmaksāt AS „Tallinna Kaubamaja Grupp" drošības naudu 70 *euro*.
Spriedums nav pārsūdzams.

Dz. Amerika V. Kakste D. Makarova